

La divisió enfonsa encara més Palestina

Els territoris de Gaza i Cisjordània han viscut darrerament una situació de violència interna que no es produïa des de feia anys. La rivalitat entre les dues faccions principals, que controlen per separat Govern i Presidència, ha bloquejat la vida política. Per acabar-ho d'adobar, la situació econòmica amenaça els palestins amb una crisi social.

Recentment els enfrontaments entre les faccions palestines d'Hamàs i Al-Fatah han deixat desenes de morts i ferits. La situació, marcada per una posició irreconciliable, va explotar amb l'anunci del president palestí Mahmud Abbas d'avançar les eleccions; una mesura desesperada per mirar de posar fi a la paràlisi política i a la greu crisi econòmica provocada pel bloqueig econòmic internacional. El Govern de Hamàs, de fet, va qualificar aquesta proposta electoral d'Abbas de "cop d'estat", no debades la llei palestina no inclou la possibilitat d'avançar eleccions. Per això, els islamistes consideren il·legal la convocatòria, com reconeixen també alguns dirigents d'Al-Fatah. "Des de les eleccions estem veient exclusivament una lluita de poder entre els dos partits per veure qui governarà la societat i controlarà els carrers", explica Aymán Shaheem. Segons aquest analista polític palestí, aquesta disputa es manifesta en tots els àmbits: forces de seguretat, mitjans de comunicació, finances, ambaixades... En opinió de Shaheem, no hi ha tantes diferències programàtiques com sembla, ja que tant Hamàs com Al Fatah accepten l'anomenat "document dels presoners" com a base per formar un govern d'unitat nacional. "El document parla de crear un estat palestí a Gaza, Cisjordània i Jerusalem Est. Per tant, reconeix implícitament l'existència

d'Israel. Si no s'han posat d'acord és perquè cap de les faccions vol compartir el pastís", diu Shaheem.

Govern d'unitat fallit. Tots els intents per formar un Govern unitari que fos acceptat per la comunitat internacional han fracassat. Tant al principi, quan havia de tenir una façana política, com després, quan havia de ser exclusivament format per tecnòcrates. Al-Fatah, tal com va explicar el president Abbas

en el seu darrer discurs televisat a la nació, ha intentat que Hamàs acomplís les condicions essencials imposades per la comunitat internacional; és a dir, el reconeixement d'Israel i els acords previs de l'Autoritat Nacional Palestina (ANP). Davant del rebuig dels islamistes, Abbas ha buscat un reconeixement explícit, primer convidant Hamàs a entrar a l'OLP, l'organització per l'alliberament de Palestina, els estatuts de la qual reconeixen l'estat jueu, i després pressionant perquè Hamàs subscrigués la Iniciativa Àrab per a la Pau. Això no obstant, el compromís ha estat impossible. Per entrar a l'OLP, Hamàs demana, segons va explicar el primer ministre Haniyeh en la rèplica al discurs d'Abbas, un repartiment de poder que sigui un reflex del mapa electoral dels territoris palestins i també el dret, fins ara negat per Al-Fatah, a tenir ambaixadors i governadors. Pel que fa a la pau proposada per la Lliga Àrab, els islamistes de Hamàs argumenten que no té cap sentit subscriure-la, ja que Israel, i en concret l'exprimer ministre Ariel Sharon, van ser els primers a rebutjar-la.

La conclusió és que aquesta autoritat mal avinguda de dos caps ha estat incapaç d'evitar el bloqueig. Les conseqüències han posat els territoris palestins a tocar d'una crisi humana, segons assenyalen les Nacions Unides. Els 150.000 funcionaris de l'ANP amb prou feines han cobrat en els darrers nou me-

L'amenaça de la guerra civil, un cop més

No és la primera vegada que els palestins es troben davant les portes d'una guerra civil. Després de la signatura dels acords d'Oslo amb Israel, el 1993, els islamistes radicals de Hamàs i la Jihad Islàmica, oposats a renunciar ni un metre de la Palestina històrica, van desafiar el procés de pau segellat per Iàsser Arafat i l'aleshores primer ministre israelià, Isaac Rabin. Ambdues organitzacions van boicotejar el progrés de l'acord amb atemptats suïcides a Israel i una guerra interna contra l'Autoritat Nacional Palestina (ANP). Com a exemple de la situació compromesa, val la pena destacar que el 18 de novembre del 1994 l'enfrontament entre la policia palestina i Hamàs va deixar setze morts i un centenar de ferits davant la mesquita Falastin de Gaza. L'ANP va respondre a aquesta situació llançant una brutal persecució contra els islamistes a final del 1995. Els abusos i les tortures practicades per la Seguretat Preventiva fins i tot van ser denunciats per les organitzacions de drets humans i per un sector majoritari de la societat palestina. Les ferides van perdurar, però a mesura que la il·lusió d'arribar a una pau amb Israel desapareixia, també el fantasma d'una guerra civil entre palestins va acabar fonent-se.

Una parella de policies palestins intenten persuadir uns militants de Hamàs perquè aturin els enfrontaments amb els seus rivals d'Al-Fatah, el dia 22 de desembre passat a Naplusa, Cisjordània.

sos; metges, professors i policies inclosos. Per aquest motiu, molts sectors han fet vaga. L'atur s'ha disparat i la crisi s'ha agreujat amb els tancaments de fronteres imposats per Israel a Gaza, cosa que impedeix la circulació de mercaderies i, per tant, destrueix tota l'economia productiva de la Franja de Gaza. "Les eleccions anticipades són l'única sortida", explica Samhan Samhan, un treballador de les Nacions Unides que viu a Ram Al-lah. "Amb Hamàs no és possible sortir del boicot i les negociacions amb Al-Fatah no han dut enlloc. La vida s'ha aturat i al cap i a la fi l'única cosa que interessa a la gent és poder sopar i portar els fills a l'escola", diu Samhan. Al seu torn, Yihab Khalil, un funcionari a l'atur, assegura que admira el valor que ha tingut el president Abbas. "Era necessari aturar el patiment. Si Hamàs considera que ha fet bé les coses, de què es preocupa? Almenys, si ara guanyen els islamistes, tindrem una serp amb un sol cap", diu aquest home, jove, en un bon anglès i amb un màster universitari, que fa mesos que no troba feina. "No hi ha oportunitats. Molts funcionaris s'han passat al sector privat i per a cada lloc lliure hi ha centenars d'aspirants", explica Khalil amb molt de pesar al rostre.

Situació límit. Entre els seguidors de Hamàs l'anunci de les eleccions anticipades va caure com una bomba. Tal com fan els dirigents del partit, els seguidors culpen la comunitat internacional de tot. "No és just. Vam votar Hamàs perquè estàvem farts de la corrupció d'Al-Fatah, però ningú no els ha donat una oportunitat. Primer, el boicot; després, l'assetjament militar israelià. És això, la democràcia?", pregunta Abu Salim, un constructor de Gaza. De fet, l'anunci del possible avançament electoral anunciat pel president Abbas ha disparat la tensió, sobretot a Gaza, on la població, majoritàriament composta per refugiats, viu reclosa en unes fronteres controlades per Israel. La inseguretat, el desgovern i el caos general, agreujat per la presència massiva d'armes, porten cap a una situació insostenible.

Tanmateix, alguns palestins creuen que la guerra civil és impossible, sobretot tenint en compte el tipus d'estructura social, basada en els clans familiars que sovint apleguen centenars de membres. "En moltes famílies hi ha germans que pertanyen a diferents faccions i, encara que hi ha rivalitat política, la família sempre és més important", explica Shamhan Shamhan. Però no tothom es

mostra tan convençut. "En un entorn marcat pel caos i la violència, on el Govern no proporciona seguretat, els clans busquen la protecció d'una facció armada per protegir els seus interessos", explica Ayman Shaheem, professor de la Universitat Al Azhar de Gaza.

De moment, la lluita és exclusivament entre partits polítics, però els enfrontaments han deixat moltes ferides que a Gaza acaben en venjances familiars. Shaheem compara aquesta situació amb la Guerra Civil espanyola. Tots els palestins, diu, són musulmans sunnites, "de la mateixa manera que a Espanya els bàndols enfrontats eren catòlics. En cada carrer hi ha esquerrans i conservadors. Per tant, el nostre cas és molt més proper a l'espanyol que al libanès o a l'iraquí", assegura aquest expert. El que més preocupa és que, malgrat la fràgil treva, encara no hi ha un horitzó polític on es vegi una possible solució a les diferències entre Hamàs i Al-Fatah. Mentrestant, els islamistes no es cansen de repetir que no permetran que es produeixi el "cop d'estat", o el que per a ells és el mateix, que hi hagi eleccions anticipades.

Ricardo Mir
Franja de Gaza